

Jaarplan bestuur 2023-2024

Een beter schoolklimaat dan het huidige milieu

Beste lezer,

Voor je ligt het jaarplan van het LAKS-bestuur 2023-2024. In dit document legt het bestuur zijn plannen voor aankomend bestuursjaar aan je voor.

Het vertrekpunt van ons jaarplan ligt bij de vraag: 'Wat zijn nu de belangrijkste randvoorwaarden om goed onderwijs te kunnen volgen?'. Dit is een essentiële vraag om te beantwoorden. Zonder goede randvoorwaarden voor het onderwijs lopen we het gevaar dat leerlingen zich niet thuis voelen en zelfs onveilig voelen op school, geen kwalitatief goed onderwijs krijgen en zich daardoor minder goed kunnen ontwikkelen. In het jaarplan staan de randvoorwaarden die volgens LAKS voor middelbare scholieren noodzakelijk zijn om goed mee te kunnen doen én te kunnen floreren in het onderwijs. Vanuit deze visie zijn we dit jaar uitgekomen bij drie concrete speerpunten: een sociaal veilig en fijn schoolklimaat, inclusief en kansrijk schoolbeleid en leerlingenbetrokkenheid.

Door een fijn en veilig schoolklimaat te creëren kunnen we leerlingen laten floreren. In het jaarplan zullen we problemen in kaart brengen, en waar mogelijk oplossingen aandragen. Zo is de druk op middelbare scholieren onwijs hoog. Aan de ervaren prestatiedruk dragen meerdere factoren bij, waarvan het onderwijs er één van is. De manier waarop scholen worden gecontroleerd door de Inspectie en de manier van financiering dragen ook bij aan de prestatiedruk van leerlingen. School moet een fijne en veilige plek zijn om te kunnen leren. In het jaarplan gaan we in op hoe we de ervaren prestatiedruk onder scholieren kunnen verminderen en hoe de school een fijne en veilige plek voor elke leerling kan zijn.

Daarnaast richten we ons in dit jaarplan op de toegankelijkheid van scholen voor alle scholieren. Met toegankelijkheid bedoelen we zowel fysieke toegankelijkheid als inclusief beleid op school. Hierbij hebben we extra aandacht voor de gevolgen van segregatie en hoe we deze kunnen verminderen.

Verder vinden we het van belang dat scholieren kunnen participeren, zowel in de vereniging als in (landelijk) beleid en op de scholen. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat álle scholieren in staat worden gesteld om te kunnen participeren. Onderwijsrichting, schoollocatie of eventuele taalverschillen mogen geen beperkende invloed hebben op de kansen van een leerling om te (leren) participeren. In het jaarplan zal verder worden beschreven hoe deze participatie volgens het LAKS bevorderd kan worden.

Door deze drie speerpunten als richtlijnen te gebruiken tijdens ons bestuursjaar hopen we de stem van de Nederlandse scholieren in Nederland succesvol te vertegenwoordigen, kracht bij te zetten en hopen we bij te dragen aan een zo fijn en goed mogelijke schooltijd voor alle leerlingen. Natuurlijk zal het bestuur ook inspelen op de actualiteit. We hopen met dit jaarplan voldoende informatie te geven over de koers die we dit jaar willen inslaan als bestuur en vereniging.

We gaan het jaar met goede moed en veel zin tegemoet!

Ik wens je veel leesplezier.

Namens het bestuur 2023-2024,
Rafke Hagnaars, voorzitter

Inhoudsopgave

Voorwoord	pag. 2
Speerpunt 1: Stap voor stap naar een sociaal veiligere en fijne leeromgeving	pag. 4
1.1 Welzijn boven de prestatie	
1.2 Het doorbreken van taboes over sociale veiligheid	
Speerpunt 2: Groepen mengen om scholieren samen te brengen	pag. 8
2.1 Toegankelijkheid als voorwaarde voor inclusie	
2.2 Van segregeren naar samenbrengen	
2.3 Op weg naar kansrijk beleid	
Speerpunt 3: Betrokkenheid van de middelbare scholier	pag. 12
3.1 Participeren	
3.2 Verbinding tussen Europees en Caribisch Nederland	
3.3 De betrokkenheid versterken in onze vereniging	
LAKS-Monitor	pag. 16
Socials	pag. 17
Taalcampagne	pag. 18
Eindexamenklachtenlijn	pag. 19

1 Stap voor stap naar een sociaal veilige en fijne leeromgeving

Uit de LAKS-monitor 2023 blijkt dat slechts 6 op de 10 leerlingen tevreden is met de sfeer op school, slechts iets meer dan de helft van de leerlingen heeft het naar hun zin op school en meer dan 1 op de 3 leerlingen heeft op het moment van het onderzoek in de laatste drie maanden zelf een vorm van pesten meegemaakt¹. Het LAKS is niet tevreden met deze cijfers en wil de sociale veiligheid verbeteren. Een sociaal veilige leeromgeving is van cruciaal belang voor de leerling om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. Hiervoor moet veel actiever gehandeld worden.

Verder zijn er talloze onderzoeken die bewijzen dat het mentaal welbevinden van scholieren enorm is gedaald. Een grote factor die meespeelt is prestatiedruk. Het verbeteren van het mentaal welbevinden van scholieren draagt bij aan het creëren van een sociaal veilige leeromgeving. Om een effectieve aanpak te bewerkstelligen moeten leerlingen zelf meer de ruimte krijgen om mee te denken over oplossingen voor de toetscultuur en de ervaren prestatiedruk. Zo kan de leerling zich weer focussen op diens ontwikkeling, en niet op het overleven van diens middelbare schoolcarrière.

1.1 Welzijn gaat boven de prestatie

Leerlingen ervaren steeds meer en steeds vaker prestatiedruk². Dit heeft een negatief effect op hun (mentale) gezondheid³. Prestatiedruk ontstaat door allerlei verschillende factoren. Denk hierbij aan ouders die druk leggen op het kind, de verwachtingen van de maatschappij en de overvolle toetsroosters op veel scholen. Ook het feit dat er nog altijd wordt vastgehouden aan summatief toetsen, waarbij cijfers centraal staan, spelen een grote rol bij prestatiedruk. De manier waarop de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de Inspectie) scholen controleert vergroot ook het probleem omtrent prestatiedruk. Haar onderwijsresultatenmodel gaat uit van de prestaties, wat een drukkend effect heeft op leerlingen. Zo worden scholen gecontroleerd op basis van de behaalde cijfers van de leerling, het aantal doubleurs en de hoeveelheid geslaagde leerlingen. Volgens het LAKS moet er meer gelet worden op de aandacht die de school besteedt aan het mentale welzijn van hun leerlingen en aan de ruimte die leerlingen krijgen om zich op hun eigen tempo te ontwikkelen.

¹ <https://resultaten.laks-monitor.nl/media/z1hldphz/laks-monitor-2023-digitaal-spreads.pdf>

² <https://resultaten.laks-monitor.nl/media/z1hldphz/laks-monitor-2023-digitaal-spreads.pdf>

³ <https://www.laks.nl/wp-content/uploads/2021/07/Rapport-Taboes-in-het-onderwijs.pdf>

Om de Inspectie te stimuleren anders om te gaan met het resultatenmodel, zet het LAKS dit jaar de lijn van vorige besturen door en pleit het voor meer ruimte voor formatief evalueren bij de inspectiekaders van de Onderwijsinspectie.

Naast aanpassingen in de beoordeling van scholen, kan er ook op schoolniveau gewerkt worden aan het verminderen van prestatiedruk. Dat kan al voor een heel groot deel door beter te luisteren naar en in gesprek te gaan met leerlingen en hun ervaringen en zorgen serieus te nemen. Met het opzetten van het projectplan 'toetsdruk verminderen', in samenwerking met de VO-raad, wil het LAKS leerlingenraden stimuleren en handvatten geven om het over hun toetsbeleid op school te hebben.

De mentale gezondheid van scholieren wordt niet alleen sterk beïnvloed door het schoolbeleid. Ook de docenten spelen een hele belangrijke rol in de ervaring van de leerling. Mede daarom wil het LAKS opnieuw aandacht vragen voor de evaluatie van docenten voor leerlingen. Aangezien het LAKS heeft gemerkt dat het LED-boekje (Leerlingen Evalueren Docenten-boekje) vaak te lang is voor scholieren, maakt het LAKS het LED-boekje dit jaar korter en toegankelijker.

Kortom, de concrete acties voor deze mijlpaal zijn:

- Het realiseren van het 'projectplan toetsdruk' in samenspraak met de VOraad. Met dit projectplan betrekken het LAKS en de VO-raad leerlingen, schoolleiders en bestuurders om een aanpak tegen toetsdruk vorm te geven;
- Betrokken blijven bij het traject van de Inspectie om tot een ander, beter onderwijsresultatenmodel te komen;
- Het ontwikkelen van een verkorte versie van het LED-boekje in de vorm van een flyer, om de informatie beschikbaar en toegankelijker te maken voor elke scholier en leerlingen te stimuleren om met vakdocenten in gesprek te gaan over vakspecifiek toetsbeleid.

1.2 Het doorbreken van taboes over sociale veiligheid

Er is nog altijd een groot aantal scholieren dat zich op school niet veilig voelt, blijkt uit het jaarlijkse tevredenheidsonderzoek van het LAKS⁴. Uit het rapport van de scholierencongressen van 2020 blijkt ook dat er nog veel taboes bestaan omtrent bijvoorbeeld seksualiteit, stress en discriminatie⁵. Dit versterkt de sociale onveiligheid en heeft een negatief effect op het welzijn van de leerling.

Het is van groot belang dat het LAKS zich blijft inzetten voor sociaal veiligere scholen, omdat een veilig schoolklimaat een positieve impact heeft op de ontwikkeling van leerlingen. In feite is het een belangrijke randvoorwaarde om überhaupt aan leren toe te kunnen komen.

De eerste stap in het oplossen van problemen omtrent sociale veiligheid is het bespreken van de heersende problemen. Het is van groot belang dat scholieren de gelegenheid hebben openlijk obstakels aan te kaarten: taboes die heersen rondom stress, seksuele en relationele vorming, pesten en discriminatie zijn alles behalve wenselijk. In de eerste plaats moet er dus een open gesprek gevoerd kunnen worden.

Een tweede stap is het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs, dat scholen zou verplichten minimaal één interne en één externe vertrouwenspersoon te hebben én de meldplicht uitbreiden. Ook zouden scholen volgens dit wetsvoorstel verplicht worden hun sociale veiligheidsbeleid jaarlijks te evalueren. Om een beter beeld te krijgen van wat sociale veiligheid voor scholieren inhoudt, stelt het LAKS sociale veiligheid op de scholierencongressen centraal. De inzichten die daar worden opgehaald nemen we mee naar het wetsvoorstel en de gesprekstafel over sociale veiligheid.

Ten slotte zal het LAKS zich inzetten om meerdere (leden)activiteiten te organiseren, waar openlijk het gesprek zal worden gevoerd over sociale (on)veiligheid.

Kortom, de concrete acties voor deze mijlpaal zijn:

- Het (wederom) organiseren van het Paarse-pizzapanel, om zo het gesprek (binnen de vereniging) te blijven voeren over seksuele- en genderdiversiteit en discriminatie, om zo bij te dragen aan een inclusieve en veilige omgeving binnen de vereniging;

⁴ <https://balansdigitaal.nl/wp-content/uploads/2021/02/Thuiszitters-Tellen.pdf>

⁵ <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2021/04/15/later-selecteren-beter-differentieren>

- Informatie uit de rapporten van de scholierencongressen uit 2020 over taboes en vertrouwensbanden in het onderwijs opnieuw onder de aandacht te brengen door middel van bijeenkomsten om zo taboes rondom seksuele vorming, discriminatie, racisme en pesten te doorbreken. Op basis van de scholierencongressen starten we eveneens een mini-campagne om docenten en leerlingen voor te lichten over het vertrouwensnetwerk op school;
- Het organiseren van een reeks scholierencongressen over de definitie van sociale veiligheid, om andere scholieren op de inhoud te kunnen betrekken en samen na te kunnen denken over wat er nodig is op scholen om een inclusiever, fijner en veiliger schoolklimaat te realiseren. De inhoudelijke inzichten kunnen op die manier ook goed worden gebruikt voor zowel de visie van het LAKS, als vertegenwoordiger van scholieren richting externe partijen.

2 Groepen mengen om scholieren samen te brengen

Als maatschappij is het belangrijk om inclusief en kansrijk onderwijs te bieden, zodat elke leerling zich gelijkwaardig en breed kan ontwikkelen. Daarbij komt kijken dat het goed is voor de ontwikkeling van leerlingen om met leerlingen in een klas te zitten die niet dezelfde onderwijsrichting volgen. Dit voorkomt dat leerlingen onterechte stereotyperingen en vooroordelen vormen over andere mensen in de samenleving. Segregatie, een sterke differentiatie van onderwijsrichtingen en het vroege selectiemoment in het huidige onderwijssysteem, hebben een negatieve invloed op gelijkwaardige kansen en bemoeilijken maatwerk en doorstroom. Het LAKS vindt dat het hoog tijd is dat het onderwijs gelijkwaardiger, inclusiever en kansrijker wordt voor alle leerlingen.

2.1 Toegankelijkheid als voorwaarde voor inclusie

Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte worden nog steeds niet (genoeg) geholpen om goed en passend onderwijs te kunnen volgen. Hierdoor zitten naar schatting zo'n 15.000 tot 20.000 leerlingen thuis⁶. Uit onderzoek van de Onderwijsraad blijkt ook dat lang niet alle jongeren het onderwijs volgen dat past bij hun capaciteiten door onder andere vroege selectie en scheiding, sterke differentiatie en een beperking van de doorstroommogelijkheden binnen het systeem⁷. Het LAKS ziet dit als een probleem omdat dit het doorvoeren van maatwerk diploma's bemoeilijkt.

Daarnaast zien we dat scholen niet alle leerlingen dezelfde basisondersteuning bieden, denk hierbij aan ondersteuning van onder andere dyslexie en meerbegaafdheid. Het Wetsvoorstel landelijke norm voor basisondersteuning probeert deze ongelijkheid tussen scholen op te lossen door ervoor te zorgen dat elke school hetzelfde minimum aan ondersteuning kan bieden.

Ook jongeren die naar Nederland gevlucht zijn en nu in beroerde omstandigheden les krijgen in overvolle internationale schakelklassen (ISK's) hebben recht op goed onderwijs.

⁶ <https://www.lowan.nl/wp-content/uploads/2022/11/brief-LOWAN-en-VO-raad-voor-debat-over-onderwijs-aan-vluchtelingen.pdf>

⁷ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-d05754ff3a757b8fe17cc53bba3aff70ca15a06a/pdf>

Kortom, de concrete acties voor deze mijlpaal zijn:

- Het sturen van brieven naar Kamerfracties, zodra een nieuwe Tweede Kamer is gekozen, waarin het LAKS pleit voor maatwerkdiploma's om onder andere het belang van een laagdrempelige doorstroom tussen onderwijsrichtingen te benadrukken;
- Het deelnemen aan de klankbordgroep 'Landelijke norm voor basisondersteuning' om daar het leerlingperspectief te bieden en ervoor te zorgen dat elke leerling er zeker van kan zijn dat die wordt geholpen met diens basisondersteuning en regulier onderwijs kan (blijven) volgen;
- Het bezoeken van internationale schakelklassen (ISK's) om in gesprek te gaan met scholieren en betrokken actoren om met hen een manier te zoeken om de nood van de situatie te blijven aankaarten, als vervolg op de brief van Lowan en de VO-raad aan de commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap⁸.

2.2 Van segregeren naar samenbrengen

Op veel scholen is er nog sprake van segregatie⁹. Een van de vormen van segregatie is de scheiding op basis van onderwijsrichtingen¹⁰. Zo zitten leerlingen van het vwo, havo en het vmbo vaak op verschillende scholen of in verschillende schoolgebouwen. Dit bemoeilijkt de doorstroom naar een andere onderwijsrichting. Daarnaast ontmoeten leerlingen elkaar veel minder, waardoor er onterechte stereotypen en vooroordelen over andere onderwijsrichtingen ontstaan¹¹. Het LAKS is van mening dat het samen optrekken van leerlingen van verschillende onderwijsrichtingen goed is voor de ontwikkeling van de leerling en dat brede scholen en brede brugklassen bevorderlijk zijn voor de doorstroom. Daarnaast is het bij keuze van onderwijsrichting, doorstroom en overgang van belang dat keuzes die voor leerlingen gemaakt worden niet op basis van vooroordelen gebeuren. Het LAKS ziet dat dit nog te veel gebeurt.

⁸ <https://www.lowan.nl/wp-content/uploads/2022/11/brief-LOWAN-en-VO-raad-voor-debat-overonderwijs-aan-vluchtelingen.pdf>

⁹ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-d05754ff3a757b8fe17cc53bba3aff70ca15a06a/pdf>

¹⁰ <https://www.onderwijsraad.nl/themas/publicaties/adviezen/2020/06/23/steeds-inclusiever>

¹¹ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-d05754ff3a757b8fe17cc53bba3aff70ca15a06a/pdf>

¹² <https://www.onderwijsraad.nl/themas/publicaties/adviezen/2020/06/23/steeds-inclusiever>

Ook schoolgebouwen zijn nog niet altijd voor iedereen even toegankelijk en inclusief¹². Zo is er vanuit scholieren veel vraag naar stilleruimtes. Om deze reden hebben we afgelopen jaar het 'Manifest Stilleruimtes' ondertekend, samen met andere onderwijsorganisaties, om een plek te creëren waar leerlingen en studenten tot rust kunnen komen, medische handelingen kunnen verrichten of kunnen bidden. Het faciliteren van deze stilleruimtes draagt bij aan een inclusiever schoolklimaat. Dit heeft weer een positief effect op het welzijn van leerlingen en de mate waarop school een fijne en veilige plek is om dagelijks te zijn.

Kortom, de concrete acties voor deze mijlpaal zijn:

- Het gesprek voortzetten met betrokken partijen over de toegankelijkheid van schoolgebouwen, onder andere in de vorm van stilleruimtes;
- Het blijven pleiten voor een objectief doorstroombeleid om kansenongelijkheid tegen te gaan en iedereen te voorzien van onderwijs op een voor hen passende onderwijsrichting;
- Het organiseren van een kansentour om met leerlingen door het hele land in gesprek te gaan over hoe inclusief zij hun school vinden.

2.3 Op weg naar kansrijk beleid

Alle leerlingen in het Nederlandse onderwijs zijn gelijkwaardig en moeten gelijkwaardig worden behandeld. Helaas gebeurt dit nog lang niet altijd. Verschillende factoren, zoals de sociaaleconomische positie van ouders/verzorgers, een (vermeende) migratieachtergrond en racisme en discriminatie hebben een negatieve invloed op de mogelijkheid om onderwijs te volgen en de kwaliteit van dit onderwijs. Zo vragen scholen ouders om bijvoorbeeld laptops en iPads aan te schaffen voor hun kind, maar sommige ouders hebben daar de mogelijkheid niet toe. Hetzelfde geldt voor het meedoen aan door school georganiseerde extra activiteiten. Ondanks de aanscherping van de Wet vrijwillige ouderbijdrage zijn er nog steeds leerlingen die hiervan worden buitengesloten.

Daarnaast is er nog veel verschil tussen scholen in de mate waarop deze wet invloed heeft op het aanbod aan extra activiteiten van de school. Leerlingen van wie de ouders het financieel moeilijk hebben, zitten vaak op dezelfde school. Dit kan ervoor zorgen dat op deze scholen minder ouderbijdragen worden geleverd dan op scholen waarvan de ouders het financieel makkelijker hebben, met als gevolg dat er op deze scholen minder extra activiteiten georganiseerd kunnen worden. Er ontstaat dus nog steeds kansenongelijkheid met het invoeren van deze wet. Daarom pleit het LAKS voor een totale afschaffing van de vrijwillige ouderbijdrage en voor een structurele bekostiging vanuit de overheid voor extra activiteiten en schooldevices door het opnemen van deze kosten in het lumpsum¹⁰.

Ook kan de sociaaleconomische positie van ouders/verzorgers en kinderen een negatief effect hebben op de gezondheid van de leerling, bijvoorbeeld als er niet genoeg geld is voor menstruatieproducten of voor de benodigde voedzame maaltijden¹¹. Dit negatieve effect op de gezondheid kan vervolgens leiden tot (extra) verzuim of absentie van de leerling, wat de ontwikkeling van de scholier hindert.

Ten slotte ziet het LAKS schaduwonderwijs als een probleem. Schaduwonderwijs is onderwijs dat bijvoorbeeld via dure, particuliere bijles organisaties gegeven wordt aan scholieren en dus niet door de school zelf georganiseerd wordt¹². Dit onderwijs is maar voor een klein deel van de leerlingen toegankelijk. Dit werkt kansenongelijkheid in de hand en verspert de weg naar gelijkwaardig onderwijs voor alle Nederlandse scholieren.

Kortom, de concrete acties voor deze mijlpaal zijn:

- Het van betrokken partijen, met name het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), blijven eisen dat er structurele bekostiging komt vanuit het Rijk voor onder andere schooldevices en extra activiteiten;
- Het ontwikkelen van een visie op anti-armoedebeleid, zoals beleid rondom schoolmaaltijden en menstruatiearmoede, door in gesprek te gaan met scholieren en betrokken actoren. Deze visie kunnen we vervolgens uitdragen naar externe partijen, zoals het ministerie van OCW, met het doel dat iedere leerling goed gevoed op school kan komen en aan leren kan toekomen;
- Een wetsvoorstel doen om ervoor te zorgen dat er extra financiering bij scholen terechtkomt om zelf examentrainingen en extra lessen te bieden aan de leerlingen, zodat alle leerlingen hiertoe de beschikking hebben, ongeacht de sociaaleconomische positie van hun ouders.

¹⁰ <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2023/05/10/deelrapport-svho-2023voortgezet-onderwijs>

¹¹ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-d05754ff3a757b8fe17cc53bba3aff70ca15a06a/pdf>

¹² <https://www.armoedefonds.nl/mups-in-nederland-tegen-menstruatiearmoede/>

3 Betrokkenheid van de middelbare scholier

Wanneer leerlingen worden betrokken bij de invulling en de vorming van het onderwijs wordt het onderwijs beter, omdat de lessen dan aansluiten op de behoeften van leerlingen. Hier zijn echter nog veel stappen te zetten. Leerlingen worden nog niet vaak genoeg meegenomen in besluitvormingen rondom het onderwijs, zowel op landelijk niveau als op de eigen school zelf. Verder hebben ze vaak niet de mogelijkheid om invulling te geven aan de lessen die zij volgen. Voor leerlingenraden kan het soms moeilijk zijn daadwerkelijke veranderingen door te voeren binnen de school. Daarom zetten wij ons ook dit jaar in voor een versteviging van de medezeggenschap en participatie van leerlingen.

Het onderwijs moet afgestemd worden op de behoefte van de scholier. Als scholieren niet worden betrokken bij besluitvorming worden er onvolledige beelden geschetst over deze behoeften. Ook is het belangrijk dat scholieren de mogelijkheid hebben om zichzelf persoonlijk te ontwikkelen. Met leerlingenparticipatie leren leerlingen mee te praten over besluitvormingen en leren zij hoe ze invloed kunnen uitoefenen, en dat zijn bruikbare vaardigheden waar ze hun hele leven lang veel aan zullen hebben.

Uiteraard is het voor het LAKS belangrijk dat diezelfde leerlingenparticipatie terugkomt in de vereniging. Dit betekent dat leden en andere scholieren niet alleen inspraak hebben op waar de vereniging zich mee bezighoudt, maar ook op onderwijsinhoudelijke zaken. Een randvoorwaarde daarvoor is dat de vereniging toegankelijk en laagdrempelig is en dat we als vereniging goed nadenken over de activiteiten die worden georganiseerd om ze zo effectief en toegankelijk mogelijk te maken.

3.1 Participeren

Het LAKS ziet dat de stem van scholieren nog niet genoeg wordt gehoord. Uit het jaarlijkse tevredenheidsonderzoek van het LAKS, de LAKS-Monitor (2023), blijkt dat maar 32% van de scholieren tevreden is over wat de school doet met ideeën of meningen van leerlingen. Daarnaast wordt aan meer dan de helft van de leerlingen niet gevraagd wat ze van de lessen vinden en is er nog niet op elke school een leerlingenraad actief. Verder ziet het LAKS dat de lessen nog steeds niet goed aansluiten op de behoeften van leerlingen. Zo vinden 2 op de 3 leerlingen de stof die ze leren op school niet nuttig voor wanneer ze van school afgaan. Het LAKS wil kwalitatief goed onderwijs waarbij de stem van scholieren wordt meegenomen.

Meer specifiek vindt het LAKS dat het leerlingenperspectief op burgerschapsonderwijs beter meegenomen moet worden in de toezichtkaders van de Inspectie. De Inspectie houdt namelijk wel toezicht op het burgerschapsonderwijs, maar het is nog niet duidelijk wat burgerschapsonderwijs precies inhoudt.

Kortom, de concrete acties voor dit speerpunt zijn:

- De leerlingenparticipatie binnen de curriculumherziening waarborgen door de leerling panels voort te zetten in samenwerking met Diversion, SLO en het ministerie van OCW;
- In gesprek gaan met politieke partijen om ervoor te zorgen dat zij zich hard zullen maken voor een wettelijke verplichting voor scholen om een leerlingenraad te faciliteren;
- Met de Inspectie, SLO en het ministerie van OCW in gesprek gaan om te kijken of de definitie van burgerschap die leerlingen hanteren –naar aanleiding van de scholierencongressen '22- '23- overeenkomt met hun toezichtskader, met als doel duidelijke inspectiekaders vast te stellen op het gebied van burgerschap.

3.2 Verbinding tussen Europees en Caribisch Nederland

Het LAKS streeft ernaar het onderwijs in Nederland voor elke leerling beter te maken, hierbij is de stem van de scholier nodig om hen zo goed mogelijk te kunnen representeren. Het LAKS heeft hier al flinke stappen in gezet, maar ziet hier ook nog veel mogelijkheden om deze vertegenwoordiging (ook binnen de politiek) te verbeteren. Verder worden de scholieren op Caribisch Nederland nog niet voldoende ondersteund bij de overstap van de middelbare school naar een eventuele vervolgopleiding in Europees Nederland. Veel van de scholieren die over de mogelijkheid en de middelen beschikken om in Europees Nederland te studeren worden gehinderd door het tijdsslot van inschrijven bij een studie. De reden hiervoor is het feit dat de examenuitslagen op Sint-Eustatius en Saba vaak pas later worden bekend gemaakt dan in Nederland.

Daarnaast is het belangrijk dat het LAKS als vereniging toegankelijker wordt voor de scholieren op Caribisch Nederland zodat de vereniging hen de mogelijkheid kan bieden om hun stem gehoord te laten worden in de politiek. Verder kan het voor hen ook handig zijn om het LAKS te kennen, zodat zij gebruik kunnen maken van de middelen die wij bieden indien zij dit wenselijk achten. Denk hierbij dan aan de LAKS monitor, de eindexamenklachtenlijn en andere lopende projecten die gebruikt zouden kunnen worden door scholieren en leerlingenraden. Daarnaast zal het LAKS een kritische blik werpen op de begeleiding bij de overstap naar een vervolgopleiding, zodat deze vloeiender kan verlopen en deze scholieren niet geforceerd een tussenjaar moeten doen.

Kortom, de concrete acties voor dit speerpunt zijn:

- Contact behouden met de scholen, leerlingen en onderwijsorganisaties op deze eilanden in Caribisch Nederland, om een duidelijk beeld te krijgen van de gang van zaken op de eilanden en de behoeften van leerlingen die onderwijs volgen in Caribisch Nederland. Dit met als doel deze beter te kunnen vertegenwoordigen;
- In gesprek gaan met OCW, LSVb, ISO, JOBMBO en eventuele andere partijen, om het tijdsverschil tussen de bekendmaking van de examenuitslag en inschrijving bij een vervolgopleiding in Europees Nederland te bespreken;
- Het inclusiever maken van onze vereniging voor leerlingen op Caribisch Nederland, door onder andere het vertalen van onze LAKS-monitor in het Papiaments of Engels, en het in het Engels aanbieden van onze website.

3.3 De betrokkenheid versterken in onze vereniging

Zoals een fijne leeromgeving cruciaal is voor een leerling om zich optimaal te kunnen ontplooiën, zo is een fijn verenigingsklimaat belangrijk voor het voortbestaan van het LAKS. Het LAKS is de belangenbehartiger voor alle leerlingen. Helaas zien wij dat de vereniging zelf weinig (culturele) diversiteit toont. Gekeken naar de afgelopen ledenactiviteiten is het bestuur ook opgevallen dat er vooral veel vwo'ers, havisten en bovenbouw-leerlingen aanwezig zijn.

Afgelopen jaar is al goed ingezet op ledenbinding binnen de vereniging, maar in de ledenwerving zien we nog kansen liggen. Om dit jaar grote verandering te verwezenlijken, met betrekking tot de diversiteit, willen we een concreet plan maken met de ambassadeurs. Met de ambassadeurs wil het LAKS vooral meer bekendheid krijgen op scholen waar dat nu nog te weinig is en wil het LAKS leden werven door bijvoorbeeld langs te gaan op scholen. Doordat de ambassadeurs diverse (groepen) scholieren spreken, hopen we dat deze diversiteit uiteindelijk ook binnen het LAKS zal ontstaan. Om daarbij leden op langere termijn te werven willen we aan scholieren die niet of eenmalig naar onze ledenactiviteiten zijn gekomen vragen wat hen ervan weerhoudt om (nog een keer) te komen. Op die manier kunnen we veranderingen aanbrengen die ervoor zullen zorgen dat onze vereniging toegankelijker wordt voor verschillende (groepen) leerlingen. De uitwerkingen hiervan zetten we in een uitgebreidere versie van het ledenbindingsdocument om er zo voor te zorgen dat de vereniging representatief wordt en op lange termijn ook blijft.

Daarnaast heeft het LAKS gemerkt dat de ALV's vaak lang duren, waardoor het bestuur de aandacht van de leden verliest. Dat begrijpen we volkomen. Om deze reden willen we kijken hoe de vergaderingen effectiever ingedeeld kunnen worden. Denk hierbij een eventueel toevoegen van spreektijd. Hiermee besparen we tijd die zo kan worden besteed aan de ledenbinding op een ALV. Daarnaast onderzoeken we verdere mogelijkheden om de ALV's te verkorten.

Verder krijgen we signalen dat leden inhoudelijk meer bij het LAKS betrokken willen zijn. Dit willen we dit jaar tegemoet komen in de vorm van een meerjarencommissie. Door het perspectief van de leden mee te nemen in de vorming van de meerjarencommissie kan het LAKS de belangen van scholieren beter in kaart brengen en deze op een passende manier vertegenwoordigen. Daarnaast is aangegeven dat leden meer bij elkaar willen komen en daarin zelf initiatief willen nemen. We zien het LAKS ook als vereniging om bij elkaar te komen en daarom faciliteren we graag extra activiteiten voor en door leden, denk bijvoorbeeld aan een spelletjesavond.

Kortom, de concrete acties voor dit speerpunt zijn:

- Het ledenbindingsdocument herzien, uitbreiden en voortzetten om de leden een vaste plek binnen de vereniging te geven. Denk hierbij zowel aan de ondervertegenwoordigde leerlingen van onze vereniging meer betrekken bij het LAKS als leerlingen bereiken die weinig of niet naar onze ledenactiviteiten komen, beide in samenwerking met de ambassadeurs;
- Als bestuur langsgaan bij scholen, via bijvoorbeeld leerlingenraadtrainingen of scholierencongressen, om in gesprek te gaan met scholieren die niet of eenmalig naar een ledenactiviteit zijn gegaan. De ambassadeurs zullen dit ook via losse schoolbezoeken doen;
- Leden inhoudelijk meer betrekken bij het LAKS, door een meerjarensvisiecommissie te vormen;
- Activiteiten voor en door leden faciliteren, om onderling ledencontact te bevorderen;
- Verkennen en implementeren hoe de effectiviteit en toegankelijkheid van een ALV bevorderd kan worden, in samenspraak met de leden.

LAKS-Monitor

Alle middelbare scholen in Nederland moeten jaarlijks een tevredenheidsonderzoek afgenomen. Het LAKS biedt al jaren de LAKS-monitor aan, een onderzoek waarin toegankelijkheid en sociale veiligheid centraal staan. In de LAKS-monitor van 2023 is het aantal scholieren die hem hebben ingevuld met ongeveer 3000 scholieren gedaald. Deze daling heeft te maken met het feit dat de monitor in 2023 voor het eerst een jaarlijks onderzoek is geworden, waar het voorheen een tweejaarlijks terugkerend onderzoek was. Veel scholen hadden zich hierdoor niet op tijd ingeschreven.

Daarnaast draait de LAKS-monitor op dit moment hoofdzakelijk om het herkennen van bepaalde trends over hoe leerlingen het onderwijs ervaren. Aankomend jaar willen we een vervolg geven aan deze resultaten en een tool ontwikkelen die leerlingenraden helpt om met de resultaten van hun school aan de slag te gaan.

In 2023 deden de BES-eilanden voor het eerst mee met de LAKS-monitor en hier hebben wij veel positieve berichten over ontvangen. Toch is de LAKS-monitor nog niet helemaal toegankelijk voor scholieren op de BES-eilanden. Zo is de website alleen in het Nederlands geschreven en worden de resultaten alleen in het Nederlands gepubliceerd. Dit vermindert de toegankelijkheid van de LAKS-monitor op deze eilanden omdat onderwijs niet altijd in het Nederlands wordt gegeven, maar vaak in het Engels, Spaans of in het Papiaments. Ook is het belangrijk om een steunpunt te bieden om leerlingenraden te motiveren om aan de slag te gaan met de resultaten.

Om een representatieve en efficiënte monitor te hebben die het LAKS en scholieren kunnen gebruiken in het vertegenwoordigen van de stem van de scholier is het essentieel dat zoveel mogelijk scholieren de LAKS-monitor invullen.

Kortom, de concrete acties voor dit project zijn:

- Inzetten op ledenwerving en -behoud, met name via persoonlijke afspraken bij scholenkoepels, maar ook bij individuele scholen;
- Een nieuwe manier bedenken om leerlingenraden te steunen bij het behandelen van de resultaten en er zelf acties mee te maken;
- Ook dit jaar de BES-eilanden betrekken bij de LAKS-monitor, met name door werving en door de monitor zelf te vertalen naar het Engels, Spaans en het Papiaments.

Socials

De socials zijn cruciaal voor het LAKS. Via onze sociale mediakanalen informeren wij onze leden over veel onderwerpen, waaronder de algemene ledenvergaderingen (ALV) en onze tweemaandelijks updates. Afgelopen jaar hebben we ook ons bereik uitgebreid naar TikTok, waar het merendeel van onze doelgroep actief is. Om hen nog effectiever te bereiken, streven we ernaar om minimaal één TikTok-video per maand te delen, in de hoop meer leden aan te trekken.

Voor Instagram vinden we het van groot belang om minstens één keer per week een bericht te plaatsen. Dit is met name essentieel om onze doelgroep en andere geïnteresseerden up-to-date te houden.

Tot slot is ons doel op het gebied van sociale media om eens in de twee maanden een video op YouTube te plaatsen. We vinden dat YouTube een belangrijk platform is voor het delen van toegankelijke informatie over de vereniging en het onderwijs via video, daarom gaan we hier graag mee aan de slag.

Kortom, de concrete acties voor dit project zijn als volgt:

- Één Tik Tok per maand plaatsen;
- Minimaal één Instagram post per week plaatsen;
- Één YouTube video elke twee maanden plaatsen.

Taalcampagne

Afgelopen jaar is er een taalcampagne geweest waarbij de taalgids is uitgebracht. We hebben hiervan een jaarlijks LAKS-project gemaakt. We hebben gemerkt dat er interesse is om mee te denken over de herziening van de taalgids. We willen hierin graag samenwerkingen opzoeken om ervoor te zorgen dat de taalgids inclusief en up-to-date blijft. Waar nodig zullen we een paar verbeterpunten aanbrengen.

Uiteindelijk, nadat we de taalgids hebben herzien, houden we een bijeenkomst om in gesprek te gaan met geïnteresseerden en betrokkenen. Zo blijft het onderwerp actueel in het onderwijs en hopelijk ook in de gehele maatschappij. Door er aandacht voor te vragen, willen we een stapje dichterbij een inclusievere en gelijkwaardige samenleving komen.

Kortom, de concrete acties voor dit project zijn als volgt:

- Het herzien van de taalgids, in samenwerking met leerlingen en onderwijspartijen, en het uitgeven van een tweede versie;
- Een bijeenkomst organiseren om in gesprek te gaan met (onderwijs)partijen over de nieuwe taalgids.

Eindexamenklachtenlijn

De EEKL, hierna EEKL, is het project waar de meeste mensen het LAKS van kennen. Het LAKS biedt doormiddel van de EEKL een meldpunt aan. Dit meldpunt is bedoeld als platform waar iedere scholier die eindexamen doet diens klacht kan indienen. Ze kunnen dit gedurende de gehele eindexamen periode op verschillende manieren doen. De eindexamenkandidaten kunnen telefonisch en online een klacht doorgeven. Van alle klachten wordt een rapport gemaakt en opgeslagen, deze wordt doorgestuurd naar CvTE en Cito. Op het moment dat er tijdens de examenperiode een klacht binnenkomt waarop direct actie moet worden ondernomen, wordt dat gedaan door ons belteam.

Vorig jaar werd er aandacht besteed aan het toegankelijker maken van de klachtenlijn richting vmbo-leerlingen en dit zal het LAKS zeker blijven doen. Daarnaast is er nog een andere groep waar het LAKS de EEKL toegankelijker voor wil maken, namelijk de leerlingen op Caribisch Nederland. Deze leerlingen moeten de mogelijkheid krijgen klachten in te dienen.

Kortom, de concrete acties voor dit project zijn:

- Het vroegtijdig aankaarten van het bestaan van de EEKL in inclusief taalgebruik, of eventueel een vertaalde versie. Dit zodat iedere scholier afweet van de mogelijkheid om bij het LAKS terecht te kunnen over vragen en/of klachten over hun Centrale Examens.